

מדור הדעות של גלובס שואף להביא מגוון קולות המייצגים את קשת הכלכלה והחברה הישראלית. על מנת להופיע במדור נלקחים בחשבון בין היתר, מידת הרלוונטיות של הטור, ייחודיות הטיעון וכן הנכונות להציג פתרונות ולא רק בעיות. מעוניינים לפרסם במדור? אנא שלחו טקסט באורך כ-450 מילה לכתובת המייל deot@globes.co.il ואנו נשיב בהקדם

השינויים במערכת המשפט

ראש המשלה ושר האוצר לא מפנימים את חומרת המצב הכלכלי

השאננות של קברניטי המדינה נוכח אזהרות חברות הדירוג, וחוסר נכונותם להכיר בחומרת המצב מדאיגים ביותר

לית אחראית". כלומר, הם לא הפנימו דבר מהאזהרות שהושמעו לפני מספר חודשים, ואלה שהושמעו כעת. גרוע מכך, לפי ידיעות בעיתונות, מנכ"ל מודי'ס זעם על כך שרה"מ שיקר לו כשהבטיח שהחקיקה תעבור בהסכמה רחבה. בכך איבדה ישראל נכס חשוב, שכן המחקר מראה שללא אמינות, קשה מאוד לעשות עסקים.

לעצור עכשיו

השאננות של שר האוצר ורה"מ, וחוסר נכונותם להפנים את חומרת המצב מדאיגים ביותר. מפליא שרה"מ שמיהר לבית החולים כשהדברים נגעו לבריאותו, מתעלם במפגיע מהתרעות כאשר הן נוגעות למצבה הכלכלי של ישראל. אם הקואליציה לא תתעשת, ייגרם לתושבי ישראל נזק עצום שלא ניתן לתקנו. על הממשלה לגנוז לאלתר את המשך ההפיכה המשטרית, להפסיק לפגוע בשירות הציבורי, לנסות לפעול למען כלל תושבי המדינה. ●

צד ול-14% מהתעסוקה. התגובה השלילית לביטול עילת הסבירות לא מפתיעה: בכירי הכלכלנים, סוכנויות הדירוג, וידידי ישראל בעולם התריעו עוד בתחילת ההפיכה המשטרית כי חקיקה ללא הסכמה רחבה תפגע קשה בכלכלה. הקואליציה התעלמה מהאזהרות, והמשיכה לקדם במהירות חקיקה חד צדדית, שפוגעת בעצמאות מערכת המשפט וביכולתה לרסן את הממשלה. כעת הוכיחה הממשלה שלא רק שהיא לא מאטה בצהוב, אלא היא גם לא עוצרת באדום, והיא נחזר שזה להמשיך להחליש את מערכת המשפט ולפגוע ביכולתה לבקר את הממשלה. דבר זה יאפשר לממשלה להקצות תקציבים ולמנות בכירים על בסיס קשרים וקרבה לשלטון.

במקום להפנים את חומרת המצב, מיהרו שר האוצר ורה"מ לפרסם הודעה המקלה ראש באזהרות ומכ"ן אותן "תגובה רגועה". הודעה זו שקולה לכינוי אירוע קרדיולוגי בשם "התייבשות". הם גם מתכננים שים לביקורת וטוענים שההנהגה הכלכלית "מובילה מדיניות כלכלית

כמו מורגן סטנלי, גם מודי'ס ו-S&P חוזות שהצמיחה לנפש השנה ובשנה הבאה עלולה להיות שלילית. הפרסומים מזהירים משקיעים שעדיף להימנע מהשקעות בישראל. לפי הערכות הכלכלנים איתי אטר, צחי רוז, וייני שפיצר, הבורסה בת"א הניבה מאז החלה ההפיכה המשטרית תשואות חסר, במונחים דולריים, של למעלה מ-26% בהשוואה למדד S&P 500. האזהרות שפורסמו יביאו לירידות מחירים נוספות ויסבו לחוסר סכים הפסדים כבדים, ויפגעו בחסינות הפנסיה. יציאת כספי משקיעים עים תגדיל את הפיחות בשער השקל, שמאז תחילת ההפיכה, ירד, לפי הערכות בנק ישראל, בכ-10%.

אלא שלא רק החוסכים יפגעו: האזהרות גם יקשו על עסקים לגייס כספים. כדי להעריך את עוצמת הפגיעה, חשוב לזכור שלפי נתונים של רשות החדשנות, 91% מההשקעות במו"פ בישראל באות מהמגזר הפרטי, כשמשקל המשקיעים הזרים בהן סיון הישראלי הוא לפחות -75%. 80% ירידה בהשקעות תפגע קשות בהייטק, שאחראי למעל 18% מהתור

חווה שאם הסיכון יתממש הצמיחה לנפש ב-2024 תהיה שלילית והרי-בית תעלה ל-6.25%. כלומר, רמת החיים תרד והאזרח יישא בנטל כבד יותר של תשלומי משכנתא וריבית.

אזהרות מכל כיוון

סיטי בנק פרסם אף הוא סקירה שלילית, וכותב "עכשיו, כשהממשלה חיוקה את היכולת שלה להתעלם מפסיקות של בג"ץ כלפי מעשיה, נראה שהמצב נהיה מסובך יותר ומסוכן יותר" וכי "האירועים האחרונים מאתגרים את מצבה הכלכלי של ישראל". חברות דירוג האשראי פרסמו אף הן אזהרות. מודי'ס כותבת: "הרשות המחוקקת והרשות המבצעת הפכו לפחות צפויים, והם יותר מוכנים ליצור סיכונים משמעותיים ליציבות הכלכלית והחברתית". S&P כותבת: "אם הממשלה והאופוזיציה לא יגיעו להסכמה בנושא הרבר יכול להחמיר את העימותים הפנימיים בישראל ולהעביב על הצמיחה הכלכלית בטווח הבינוני".

פרופ' יוסי שפירט

חוקר ומרצה בפקולטה לניהול ע"ש קולר, אוני' ת"א ונשיא האגודה הישראלית לכלכלה

טרם יבשה הדיו על תיקון חוק יסוד השפיטה שביטל את יכולתם של בתיהמ"ש לדרון בסבירות החלטות הממשלה ושריה, או בסבירות הימנעותם מהפעלת סמכות, ובנקי השקעות וחברות הדירוג פרסמו המלצות שליליות לגבי השקעות בישראל. מורגן סטנלי עדכן את המלצת ההשקעה בישראל ל"שלילית", הנימוק: "האירועים האחרונים מובילים להמשך חוסר הוודאות בשוק ההון הישראלי, לגידול בפרמיית הסיכון ולהיחלשות בשווי המטבע". הבנק

אפליה מגדרית

בתי הדין הרבניים פועלים באופן אינהרנטי נגד נשים

הממשלה לא צריכה להעניק לבתי הדין הרבניים עוד סמכויות שיפוט, הדיינים לוקחים אותן בעצמם ופוגעים בצד החלש

לתפיסת עולמם ההלכתית, ובכך חורגים מסמכותם השיפוטית.

אין הכשרה מתאימה

אפשר להסביר את המציאות המעוררת הזו בכך שהדיינים לא זוכים להכשרות בנושאים כמו אלימות במשפחה, פגיעות מיניות, או הכשרות ביחס לצרכים של ילדים קטינים וטובתם, על אף שאנו ב"מבוי סתום" מצייפות את הצורך האקוטי בכך. אם לא די בכך, הפיקוח על הדיינים והתנהלותם מעט לא קיים ואין מי שיכ"ן וון את התנהגות הדיינים. אם נקרא את ההסכמים הקואליציוניים נגלה שהמצב עוד צפוי להחמיר. צריך לאפשר לעובדי בתי הדין לעבור הכשרות בנושאים הללו, צריך לדאוג שכל דיין יכיר את המשפט האזרחי, ולא רק הדתי, ויש להגביר את הפיקוח על התנהלותם באמצעות נציגי תלונות הציבור על השופטים. רק אחרי שיערכו תיקונים תשתיתיים משמעותיים, אולי יהיה ניתן להציע להרחיב את סמכויותיהם. ●

"תענש" ותקבל קנס או מאסר. מה ההסבר לעיוות הצדק הזה? הדיינים קבעו שמוטלת עליהם חובה הלכתית "להציל עשוק מידו עוש" קו". לטענתם, האיש הוא ה"עשוק", כיוון שהאישה קיבלה צו הגנה (שני) תנ"ע" בית הדין) אחרי שתקף אותה פיזית. משכך מותר לאיש "לעשות דין לעצמו" ולסרב לשחרר את אשתו. כך, למעשה, הדיינים קבעו שעל אף שלאיש יש זכות להתגרש הם תומכים בעמדת סרבן הגט. לא רק שהדיינים מסייעים לעבירת הסחיטה של הבעל תוך ניצול הצורך שלה בגט, הם גם מסכנים אותה בהמצאות בבית אחד עם גבר אליים.

באופן דומה, דיינים רבים בוח"רים לסחוט את האישה "להסכ"מי פשרה" ולוותר על רכוש ומוזנות שלדעתם אינם מגיעים לה, או בכדי להגיע לגט, במקום לעשות את עב"ד תם: לברר ולחרוץ את הדין. חלק מהדיינים מעולם לא המתינו שהמ"חוקק ירחיב את סמכויותיהם. בעצם, הדיינים חשים שבאפשרותם להכניס 'כרלת האחרות' גם פסיקה בענייני רכוש, משמורת ומוזנות בהתאם

דיינים רבים בוחרים לסחוט את האישה 'להסכמי פשרה' ולוותר על רכוש ומוזנות שלדעתם אינם מגיעים לה, או בכדי להגיע לגט, במקום לעשות את עבודתם"

רוצה ממנה אולי משהו?". לאחרונה, ביקשו להטיל סנקציות והגבלות על סרבן גט אליים, שלאחר 4 שנות דיונים נפסק שעל הצדדים להתגרש. כלומר, האיש צריך לתת גט ואם לא ייתן יוטלו עליו סנקציות. אלא שלאחר שסירב בקשנו להטיל עליו סנקציות, אך בית הדין שינה טעמו וקבע שלא רק שלא יוטלו על הסרבן סנקציות, אלא נקבע שהאישה חייבת להחזיר אותו לגור איתה בבית, אחרי חמש שנות פירוד וחרף האלימות שחוותה. אם לא תעשה זאת היא

שבפסקי הדין שלהם מבטאים אמינות נחרצות על כלל הנשים, ובפרט על מסורבות-הגט. דיינים שיוצאים מנקודת הנחה לפיה כל איש הוא עשוק, וכל אישה היא עושקת.

האשמת הקורבנות

אנחנו נתקלות בהאשמת הקורבנות באופן יומי וסחטנות מעוררת כתיבת ממוסדת. למשל, בתיק של רבקה (שם בדוי), שבעלה ברח מהארץ כפתאומית לפני 6 שנים והותיר אותה עם שני פעוטות, כתב אחד הדיינים בפסק הדין: "בכל מקום שישנה סרבנות גט יש לברוק היטב אם אין מקורה בהתנהגות עושקת של הצד השני". לשירלי (ש"ב), שבעלה מעגן אותה כבר שלושים שנה, אמרו הדיינים: "אולי תזדקקי לו עצם? תתני לו 200,000 שקלים", נראה שהדיינים באמת סוברים שאישה צריכה לקנות את החירות שלה, או לפחות את הבעל על אבדן הקניין שלו. במקרה אחר, בו הבעל כבר הסכים לתת גט, נציג בית הדין פנה בשאלה: "אתה לא

עו"ד שיר לביא זינאטי

עובדת סוציאלית ועו"ד המייצגת מסורבות גט ועגונות מטעם ארגון "מבוי סתום"

כל פעם שנשמעות האמירות שנכון לתת לבתי הדין הרבניים סמכויות שיפוט נוספות, כיוון שיש תהליכי "התקרמות", תזווות עדינות בכיוון הנכון", או ש"תהליכי עומק מתרח"שים לאט", אני מחפשת ולא מוצאת. אנחנו נמצאות בבתי הדין יום-יום, ולא מרגישות שום התקרמות. להיפך, נדמה שמאז הבשורות על שינויים במערכת המשפט, המגמה היא נסיגה לאחור. אנחנו פוגשות דיינים שמתנהלים כאילו החוקים והתקנות אינם חלים עליהם. דיינים